

**SZKOLNY PROGRAM
WYCHOWAWCZO –
PROFILAKTYCZNY**

Szkoły Podstawowej nr 89

im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego

w Poznaniu

ROK SZKOLNY 2022/2023

*„Nie można wychowywać bez okazywania szacunku.
Poszanowanie godności osobistej uczniów,
którzy nawzajem szanują swoich nauczycieli,
jest jednym z pierwszych warunków odnowy szkoły.”*

Celestyn Freinet

SPIS TREŚCI:

- I.** **PODSTAWA PRAWNA**
- II.** **ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO**
- III.** **DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO**
- IV.** **CELE SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO**
- V.** **CHARAKTERYSTYKA SYLWETKI ABSOLWENTA**
- VI.** **REALIZACJA CELÓW**
- VII.** **EWALUACJA**
- VIII.** **ZAŁĄCZNIK NR 1: Analiza ankiet diagnostycznych**
- IX.** **ZAŁĄCZNIK NR 2: Plan działań wychowawczo-profilaktycznych**
- X.** **ZAŁĄCZNIK NR 3: Kalendarz wydarzeń, projektów oraz konkursów szkolnych**
- XI.** **ZAŁĄCZNIK NR 4: Plany wychowawczo-profilaktyczne klas**
- XII.** **ZAŁĄCZNIK NR 5: Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego**

I. PODSTAWA PRAWNA:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Z 1997 r., nr 78, poz. 483 ze zm.).
2. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r., poz. 120, poz. 526 ze zm.).
3. Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r. poz. 2215).
4. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1457 ze zm.).
5. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 910 i 1378 ze zm.).
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2020 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2020 r. poz 1166 ze zm.).
7. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. 1982 nr 35 poz. 230.)
8. Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1446).
9. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1030 ze zm.).
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r. poz. 1249).
11. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 25.01.2018 poz.214).
12. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591 ze zm.).
13. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. 2020 poz 493, ze zm.).
14. Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374).

15. Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2020 r. poz. 568).

16. Ustawa z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie systemu ochrony zdrowia związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (Dz. U. z 2020 r. poz. 567).

17. Podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa w roku szkolnym 2022/2023 z dnia 8 lipca 2022 r.

18. Statut szkoły.

II. ZAŁOŻENIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO:

Do podstawowych funkcji szkoły należy prowadzenie działalności dydaktycznej, wychowawczej i profilaktycznej. **Wychowanie** rozumiane jest jako wspieranie dziecka w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i duchowej. **Profilaktyka** rozumiana jest natomiast jako zapobieganie występowaniu niepożądanych zachowań i innych niekorzystnych zjawisk społecznych, a także promowanie alternatywnych, adaptacyjnych wzorców funkcjonowania. System działań wzmacniających lub podtrzymujących pozytywne postawy uczniów realizowany jest podczas działalności edukacyjnej szkoły i stanowi uzupełnienie wychowawczej funkcji rodziny. Rodzice są pierwszymi wychowawcami swoich dzieci, a nauczyciele wspomagają ich oddziaływania i współpracują z nimi, uwzględniając aktualną wiedzę pedagogiczną i psychologiczną oraz kierunki polityki oświatowej.

Szkoła Podstawowa nr 89 w Poznaniu dąży do stworzenia warunków zaspokajających zróżnicowane potrzeby uczniów. Proces kształcenia organizowany jest tak, aby uczenie się było: bezpieczne, sensowne, aktywne i angażujące ucznia. Szkoła otacza wszystkich uczniów pomocą psychologiczną oraz pedagogiczną, w tym zwłaszcza młodzież, która wychowuje się w niekorzystnych warunkach oraz przeżywa poważne trudności prowadzące do podwyższonego ryzyka wystąpienia zaburzeń rozwoju, uzależnień i innych problemów psychicznych. W swoich oddziaływaniach szkoła zachowuje elastyczność, uwzględniając aktualną sytuację w kraju i na świecie (w tym kryzys wywołany pandemią oraz izolacją społeczną, a także dramat wojenny w Ukrainie).

Dojrzałość osiąga się w czterech sferach:

- FIZYCZNEJ

Jest ona ukierunkowana na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych.

- PSYCHICZNEJ

Jest ona ukierunkowana na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmacnianiu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności.

- SPOŁECZNEJ

Składa się ze sfery emocjonalnej i intelektualnej. Ukierunkowana jest na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych.

- AKSJOLOGICZNEJ

Jest ona ukierunkowana na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Osiągnięcie dojrzałości we wszystkich wyżej wymienionych sferach możliwe jest dzięki rozwojowi kompetencji osobistych i społecznych uczniów ukierunkowanych na:

- **SAMOŚWIADOMOŚĆ**

Rozumianą jako akceptacja siebie oraz osiąganie spójności myślenia i działania, łączonych z kształtowaniem poczucia autonomii, tworzenia pozytywnego obrazu siebie, tożsamości w wymiarze osobistym, społecznym i kulturowym, a także poczucia własnej godności.

- **SPRAWCZOŚĆ**

Rozumianą jako wyznaczanie realnych celów i ich osiąganie dzięki własnej aktywności, pozytywne nastawienie do życia, motywacja do działania, kształtowanie umiejętności planowania, podejmowania decyzji oraz konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, planowanie własnego rozwoju, a także rozwijanie celowości i działania.

- **RELACYJNOŚĆ**

Rozumianą jako budowanie i podtrzymywanie pozytywnych relacji z ludźmi, empatyczną postawę tj. rozumienie uczuć innych, ich sposobów myślenia i działań; promowanie prospołecznych wartości, aktywne uczestnictwo w życiu społecznym, włączanie się do działania na rzecz społeczności, promowanie pozytywnych wzorców osobowych, a także budowanie prospołecznych relacji rówieśniczych.

- **OTWARTOŚĆ**

Rozumianą jako zdolność do sprawiedliwej, etycznej oceny i reagowania, umiejętność otwartego i jednoznacznego wyrażania swoich potrzeb, uczuć i opinii z zachowaniem szacunku do siebie i innych osób, kształtowanie postaw asertywnych, rozwijanie poczucia empatii, wrażliwości oraz szacunku dla odmienności.

- **KREATYWNOŚĆ**

Rozumianą jako kształtowanie twórczego podejścia do rozwiązywania problemów dzięki umiejętnościom: wyjścia poza schematyczność myślenia i działania, znajdowania nowych sposobów rozwiązywania problemów, odkrywania indywidualnych zdolności umożliwiających sprostanie wyzwaniom, a także poprzez podejmowanie działań na rzecz twórczego rozwoju w formie współpracy z instytucjami kultury.

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA SZKOLNEGO:

Szkoła Podstawowa im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego nr 89 w Poznaniu jest placówką publiczną, funkcjonującą na osiedlu Winiary, w środowisku miejskim. Jest szkołą gwarantującą kameralność, znajomość potrzeb społeczności szkolnej oraz zapewniającą zorganizowanie procesów edukacyjnych w sposób sprzyjający uczeniu się.

Organami szkoły są:

1. Dyrektor Szkoły.
2. Rada Pedagogiczna.
3. Rada Rodziców.
4. Samorząd Uczniowski.

Szkoła współdziała z rodzicami umożliwiając uczniom zdobycie wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnoszenia sukcesów, wspomaga w jego wszechstronnym rozwoju, rozwija zainteresowania wynikające z indywidualnych potrzeb, sprawuje opiekę z uwzględnieniem zasad bezpieczeństwa oraz promocji i ochrony zdrowia, zapewnia pomoc psychologiczno-pedagogiczną, przygotowuje do wyboru zawodu. Realizując funkcję opiekuńczą szkoła zapewnia możliwość korzystania z zajęć świetlicy szkolnej, z której czas pracy dostosowuje się do potrzeb rodziców. W szkole podejmuje się działania mające na celu wzbogacenie bazy i wyposażenia dydaktycznego, systematycznie dokonuje się zmian poprawiających funkcjonowanie szkoły. Pracownicy szkoły, rodzice i uczniowie dbają o stan budynku, jego otoczenie i estetykę.

Nauczyciele posiadają wymagane prawem kwalifikacje oraz przygotowanie pedagogiczne. Zdobywają nowe uprawnienia na studiach doktoranckich, magisterskich, podyplomowych i kursach kwalifikacyjnych. Doskonala swoje kompetencje zawodowe biorąc udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych oraz poprzez samokształcenie. Posiadają umiejętności niezbędne do korzystania z nowoczesnych technologii. Wielu nauczycieli posiada kwalifikacje do nauczania dwóch przedmiotów. Są nauczycielami z różnym stażem i stopniem awansu zawodowego, co daje możliwość dzielenia się doświadczeniem. Współpracując ze sobą na różnych płaszczyznach życia szkoły wspierają się wzajemnie, wspólnie rozwiązują problemy i podejmują działania podnoszące jakość pracy.

Szkoła funkcjonując w środowisku lokalnym jest miejscem współpracy wielu instytucji i organizacji osiedlowych, dzielnicowych i miejskich służącym zaspokojeniu potrzeb, pomocą i zapewniającym bezpieczeństwo. Jest także instytucją rozwijającą potencjał społeczny środowiska, w tym integrację mieszkańców osiedla.

W powyższym procesie działania szkoły są ukierunkowane na wzmocnienie czynników chroniących oraz wychwycenie czynników ryzyka. W celu ich identyfikacji przeprowadzono badania ankietowe z uczniami klas IV - VIII oraz rodzicami uczniów klas II-VIII. Na podstawie wyników badań (załącznik nr 1), oraz obserwacji nauczycieli i pracowników szkoły, uwzględniając globalną sytuację: w Polsce i na świecie, wyodrębniono poszczególne czynniki ryzyka i czynniki chroniące dotyczące uczniów naszej szkoły:

CZYNNIKI CHRONIĄCE:

- satysfakcja z życia rodzinnego uczniów, silna więź uczniów z rodzicami,
- świadomość rodziców dotycząca potencjalnych zagrożeń płynących z niewłaściwego użytkowania nowych technologii przez uczniów,
- podmiotowe traktowanie ucznia, jego dobry kontakt z nauczycielami szkoły,
- poczucie przynależności uczniów do własnej szkoły i klasy,
- przyjazny klimat w poszczególnych klasach szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- sukcesy edukacyjne, okazje do osiągnięć oraz rozpoznawania własnych uzdolnień,
- reagowanie uczniów na przejawy agresji, dyskryminacji oraz wykluczenia innych w szkole,
- dobra komunikacja nauczycieli szkoły z rodzicami
- ścisła współpraca szkoły z instytucjami i organizacjami wspierającymi proces wychowawczy,

- adekwatne nastawienie nauczycieli w podejściu do uczniów: wspieranie ich indywidualnych możliwości, zainteresowań i własnych uzdolnień, elastyczne podejście do ucznia w zależności od jego możliwości i przyswajania wiedzy,
- respektowanie przez nauczycieli zaleceń pracy z uczniem zawartych w opiniach i orzeczeniach poradni psychologiczno-pedagogicznej,
- stosowanie przez nauczycieli systemu pozytywnych wzmocnień: pochwał ustnych, pisemnych, plusów itp.

CZYNNIKI RYZYKA:

- niepowodzenia szkolne,
- zachowania problemowe, ryzykowne, agresja fizyczna i psychiczna, konflikty rówieśnicze,
- narażenie na inicjację tytoniową, alkoholową
- nadmierne i nieadekwatne korzystanie z nowoczesnych technologii (Internet, telefony komórkowe, komputery),
- uzależnienia behawioralne
- choroby przewlekłe,
- zaburzenia psychiczne, tj. zaburzenia lękowe, depresja, FOMO
- poczucie zagrożenia wynikające z sytuacji geopolitycznej w Polsce i na świecie
- możliwość pojawienia się zjawiska dyskryminacji narodowościowej

IV. CELE PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO SZKOŁY:

Cel główny:

Wspieranie ucznia we wszechstronnym rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości we wszystkich sferach jego osobowości: fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, społecznej i duchowej.

Cele szczegółowe:

1. Promowanie zdrowego stylu życia - kształtowanie właściwych nawyków higienicznych i zdrowotnych, profilaktyka uzależnień i innych zachowań ryzykownych.
2. Ukierunkowywanie na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej. Wspieranie zdrowia psychicznego uczniów i rozwijanie umiejętności dbania o własny dobrostan emocjonalny w obliczu sytuacji kryzysowych w kraju i na świecie (tj. doświadczenie pandemii, wojna w Ukrainie).
3. Propagowanie postaw proekologicznych i dbałości o środowisko przyrodnicze.
4. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych i komunikacyjnych.
5. Wzmacnianie więzi uczniów z rówieśnikami, nauczycielami, wychowawcami oraz ze szkołą.
6. Budowanie prawidłowych, pozytywnych relacji rówieśniczych, relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów.
7. Kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole, ze szczególnym uwzględnieniem przeciwdziałania agresji i przemocy wśród uczniów oraz dyskryminacji i wykluczeniu.

8. Zaangażowanie nauczycieli, rodziców, opiekunów oraz środowiska szkolnego i lokalnego w proces wychowania uczniów.
9. Rozwijanie umiejętności podejmowania decyzji i rozwiązywania problemów.
10. Przygotowanie do życia i aktywnego udziału w grupie i społeczeństwie.
11. Wzbudzanie motywacji do zdobywania wiedzy i umiejętności.
12. Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez wspieranie uczniów posiadających trudności w uczeniu się oraz uczniów szczególnie uzdolnionych.
13. Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów pochodzących z różnych środowisk i obszarów kulturowych.
14. Zapewnienie uczniom bezpiecznych warunków do zdobywania wiedzy i rozwoju poprzez ograniczanie i likwidowanie czynników ryzyka, które zaburzają prawidłowy rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia.
15. Inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi oraz umożliwiają prowadzenie zdrowego stylu życia.
16. Wspomaganie uczniów w radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi ich prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.
17. Rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów, rozumianych jako umiejętność bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z zasobów dostępnych w sieci, a także przeciwdziałanie cyberprzemocy,
18. Rozwijanie u uczniów otwartości oraz postaw prospołecznych, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i kulturowym.
19. Kształtowanie postaw patriotycznych, poczucia tożsamości narodowej, przynależności do społeczności szkolnej Szkoły Podstawowej nr 89 oraz lokalnej.
20. Rozwijanie u uczniów wrażliwości oraz upowszechnianie wiedzy niezbędnej do aktywnego uczestnictwa w kulturze, sztuce narodowej i światowej.
21. Kształtowanie postawy tolerancji, szacunku i otwartości wobec osób wyróżniających się pod względem fizycznym, ze względu na kraj pochodzenia, kolor skóry, poglądy religijne (wyznanie) itp.

IV. CHARAKTERYSTYKA SYLWETKI ABSOLWENTA:

Absolwent Szkoły Podstawowej nr 89 im. Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w Poznaniu:

- posiada wewnętrzną motywację do zdobywania wiedzy i umiejętności,
- jest aktywny i ciekawy świata,
- posiada umiejętność komunikowania się (chętnie zgłasza swoje potrzeby i pomysły, jest asertywny, umie i nie boi się wyrażać sprzeciwu wobec zachowań go raniących),
- jest kreatywny i twórczy,
- odkrywa i rozwija swoje talenty oraz zdolności
- zna swoje mocne strony i jest zmotywowany do wykorzystania swojego potencjału,
- bierze odpowiedzialność za swoje decyzje i czyny,
- jest sprawczy, ambitny i samodzielny - wyznacza sobie cele i dąży do ich realizacji,
- potrafi współpracować z innymi,
- szanuje tradycje, symbole narodowe i religijne,
- prezentuje własne poglądy przy poszanowaniu drugiego człowieka,
- potrafi słuchać innych, kształtuje kulturę dialogu,

- w sposób konstruktywny rozwiązuje problemy,
- szanuje siebie i innych ludzi,
- reaguje na krzywdę i jest otwarty na drugiego człowieka,
- angażuje się w działania w wolontariacie, kierując się bezinteresownością i empatią,
- preferuje zdrowy, aktywny styl życia,
- jest aktywnie związany ze środowiskiem lokalnym,
- zna i stosuje zasady dobrego wychowania, przestrzega norm społecznych,
- cechuje go wysoka kultura osobista oraz kultura słowa,
- dba o bezpieczeństwo i zdrowie swoje i innych,
- swój czas wolny spędza bezpiecznie i konstruktywnie,
- dotrzymuje danego słowa, mówi prawdę,
- rozumie czym jest odwaga cywilna,
- potrafi być lojalny,
- szanuje tradycję, symbole narodowe i religijne różnych wyznań,
- jest człowiekiem uczciwym, tolerancyjnym i odpowiedzialnym, kierującym się zasadami moralnymi,
- jest człowiekiem ciekawym świata, kreatywnym i innowacyjnym,
- jest człowiekiem ukierunkowanym na prawdę, dobro i piękno, co uzdalnia go do podejmowania odpowiedzialnych decyzji.
- jest człowiekiem mądrym, wrażliwym na krzywdę innym, dbającym o ekologię,
- jest człowiekiem aktywnym.

VI. REALIZACJA CELÓW:

Realizacja celów Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego odbywa się w obrębie 5 obszarów życia:

- sfery fizycznej – zdrowie i edukacja zdrowotna,
- sfery psychicznej – bezpieczeństwo, ochrona zdrowia psychicznego i profilaktyka zachowań problemowych,
- sfery intelektualnej – wiedza, umiejętności i kompetencje,
- sfery społecznej – relacje, kształtowanie postaw społecznych,
- sfery aksjologicznej – kultura: wartości, normy i wzory zachowań.

Dla każdego obszaru określono zadania oraz sposoby ich realizacji wraz z grupą odbiorców i realizatorów (załącznik nr 2).

VII. EWALUACJA:

Przebieg pracy wychowawczo-profilaktycznej i jej efekty poddawane będą systematycznej obserwacji i ocenie. Informacje zwrotne pochodzące od uczniów, rodziców i nauczycieli będą służyć doskonaleniu pracy i wyciągnięciu wniosków na przyszłość.

Ocena efektywności programu wychowawczo-profilaktycznego przeprowadzana będzie na koniec roku szkolnego. Informacje dotyczące oceny stopnia realizacji programu zawarte będą w sprawozdaniu z realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego.

Sposoby i środki ewaluacji:

- obserwacja zachowań uczniów, analiza uwag i ocen zachowania,
- analiza postępów uczniów w nauce,
- monitorowanie udziału uczniów w konkursach,
- arkusze po obserwacji lekcji,
- monitorowanie pracy nauczycieli,
- rozmowy, ankiety z nauczycielami, rodzicami i uczniami,
- analiza frekwencji uczniów objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną,
- analiza frekwencji uczniów na zajęciach rozwijających, zainteresowania i zajęciach dodatkowych.

Szkolny Program Wychowawczo-Profilaktyczny jest dokumentem otwartym i może podlegać modyfikacjom. Integralną jego część stanowią załączniki wskazujące na działania, sposoby realizacji i osoby odpowiedzialne za ich właściwą realizację.